49615 ـ از همسرش می‌خواهد بدون عذر روزه نگیرد و بعدا قضا کند

سوال

بنا بر خواستهٔ تقدیر هفتهٔ اول ازدواج مصادف با اولین هفته از زندگی مشترک ما بود و همسرم نمی‌تواند بر خواستهٔ خود غلبه کند و من نیز نمی‌خواهم روزه‌ام را بشکنم. همسرم می‌گوید اشکالی ندارد اگر یک روز را روزه نگیرم و بعدا قضایش را انجام دهم.

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولا:

گفتن بنا بر خواستهٔ تقدیر درست نیست زیرا هر چه می‌شود خواستهٔ الله واحد قهار است. پیش‌تر در پاسخ به سوال شمارهٔ (8621) در این باره توضیح داده‌ایم.

ثانیا:

روزه نگرفتن در رمضان بدون عذر از بزرگترین گناهان کبیره است و کسی که چنین کند فاسق به شمار می‌آید و باید از این گناه بزرگ به درگاه الله توبه کند.

حاکم روایت کرده که پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ عذاب کسانی را دید که در رمضان بدون عذر روزه نمی‌گرفتند و فرمود: ... آنگاه به قومی رسیدم که از پشت پاهایشان آویزان بودند و دهانشان دریده بود و از آن خون می‌آمد. گفتم: اینها چه کسانی هستند؟ گفت: اینها کسانی هستند که پیش از افطار، روزهٔ خود را می‌خوردند آلبانی در السلسلة الصحيحة (۳۹۵۱) آن را صحیح دانسته است.

بنابراین واجب است که این شوهر تقوای الله را پیشه سازد و در مورد روزه سهل‌انگاری نکند چرا که این قضیه خطیر و بس مهم است.

شما نیز در این مورد نباید از ایشان اطاعت کنید زیرا در معصیت خالق اجازهٔ اطاعت از مخلوق نیست.

روزه نگرفتن در رمضان و قضای آن برای کسی مشروع است که به سبب یک عذر مانند بیماری و سفر و مانند آن روزه نگیرد، اما در صورتی که مسلمان در ماه رمضان بدون عذر روزه نگیرد خود را در مغرض خشم الله تعالی و عذاب او قرار

داده. از الله سلامت و عافیت خواهانیم.

مراجعه نمایید به سوال شمارهٔ (38747).

ثالثا:

جماع از باطل کننده‌های روزه و بلکه بیشترین گناه را در باطل کننده‌های روزه دارد، برای همین برای آن کفاره واجب است.

شیخ ابن عثیمین ـ رحمه الله ـ در فتاوی الصیام (۳۳۷) می‌گوید:

«کسی که در روز رمضان و در حالی که روزه‌دار است و مسافر نیست جماع کند بر وی کفارهٔ مغلظه واجب می‌شود که آزاد کردن یک برده است، پس اگر نیافت روزهٔ دو ماه پی در پی و اگر نتوانست، غذا دادن به شصت بینوا. همینطور این کفاره برای زن نیز واجب است در صورتی که راضی به این کار بوده باشد، اما اگر مجبور شده باشد چیزی بر گردن وی نیست. اما اگر مسافر باشند گناه و کفاره‌ای ندارند و نیازی نیست بقیه روز را امساک کنند بلکه باید قضای آن روز را به جای آورند زیرا روزه برایشان لازم نبوده است.

کسی که روزه بر وی واجب است اگر در حال اقامت در شهر خودش جماع کند پنج چیز بر وی مترتب می‌گردد:

اولا: گناهکار است.

ثانیا: روزه‌اش باطل است.

ثالثا: باید [تا وقت افطار] امساک کند [و باطل کننده‌های روزه را انجام ندهد].

رابعا: قضای آن روز بر وی واجب است.

خامسا: کفاره بر وی واجب است و دلیل کفاره حدیثی است که ابوهریره ـ رضی الله عنه ـ روایت کرده که می‌گوید: در حالی که نزد رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ نشسته بودیم مردی آمد و گفت: ای رسول خدا، هلاک شدم. فرمود: تو را چه شده؟ گفت: در حال روزه بر زنم افتاده‌ام (جماع کرده‌ام). رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ فرمود: آیا برده‌ای داری که آزادش کنی؟ گفت: خیر. فرمود: آیا می‌توانی دو ماه پی در پی روزه بگیری؟ گفت: خیر! فرمود: آیا می‌توانی شصت بینوا را غذا دهی؟ گفت: خیر. پس پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ مدتی منتظر ماند، تا آنکه برایش زنبیلی خرما آوردند. فرمود: آن پرسنده کجاست؟ گفت: منم. فرمود: این را بگیر و صدقه‌اش بده. گفت: آیا به فقیرتر از خودم ای رسول خدا؟ به خدا سوگند بین دو سنگلاخ مدینه (یعنی در کل مدینه) خانواده‌ای نیست که از خانوادهٔ من فقیرتر باشند. پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ

آنقدر خندید که دندان‌هایش آشکار شد و سپس فرمود: این را به خانواده‌ات بده به روایت بخاری (۱۹۳۶) و مسلم (۱۱۱۱).

این مرد نه می‌توانست روزه بگیرد و نه می‌توانست غذا بدهد که کفاره از وی ساقط شود؛ زیرا الله تعالی کسی را جز به اندازهٔ توانش مکلف نمی‌سازد و در صورت ناتوانی واجبی وجود ندارد. و در صورت جماع تفاوتی ندارد که انزال اتفاق بیافتد یا خیر، به خلاف آنکه اگر بدون جماع انزال رخ دهد که در این صورت [یعنی انزال بدون جماع ولی از روی عمد] فرد گناهکار است و باید تا هنگام افطار امساک کند و قضایش را به جای آورد».

همچنین از ایشان دربارهٔ مردی پرسیده شد که زنش را مجبور به آمیزش در روز رمضان می‌کند.

ایشان گفتند:

«در این صورت بر زن حرام است که از شوهرش اطاعت کند زیرا خود وی در حال روزهٔ فرض است و باید به اندازهٔ توانش او را پس بزند. برای همسرش هم حرام است که در این حال با زنش جماع کند و اگر زن نمی‌تواند که خودش را از دست شوهرش رها کند در این صورت هیچ چیز بر عهده‌اش نیست، نه قضا و نه کفاره زیرا مجبور شده است» فتاوی الصیام (۳۳۹).

والله اعلم